

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 12

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ, СТАТТЕЙ,
ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ, МАГІСТРІВ,
СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2019

умовах ТОВ "М.М.ДЖІ. Холдингс кооперейшен" міста Херсон	
Падалка І.О., Панкєєв С.П. Перспективи спеціалізованого м'ясного скотарства на півдні України	126
Пелих В.Г., Левченко М.В. Сучасний стан виробництва свинини в Херсонській області	129
Пльолхова А.В., Пелих Н.Л. Фактори, щ обумовлюють продуктивність свиноматок	133
Саливончик О.М., Корбич Н.М. Зміна якості жиропоту під впливом різних фактрів	138
Ушаков М.О., Панкєєв С.П. Технологія виробництва свинини в умовах свинарського підприємства товариства з обмеженою відповідальністю «Воронцовське»	142
Цігорлаш Д. В, Левченко М.В. Оцінка технологій вирощування свиней в умовах приватного підприємства «Багатогалузева фірма » «Таврія» Чаплинського району Херсонської області	146
Шибко Г., Корбич Н.М. Смушкове вівчарство України	149
Щебля М., Корбич Н.М. Густота вовни – основна фізико-механічна властивість	152
<u>Секція 3. Технологія годівлі та біологія продуктивності тварин</u>	155
Гусєв І.О., Пелих Н.Л. Особливотсі годівлі свиней	155
Кушнеренко В.Г., Бондар Р.В. Перспективи підвищення молочної продуктивності шляхом введення деяких технологічних прийомів рідкої годівлі ВРХ	158
Демчук О.В., Левченко М.В. Удосконалення технології приготування кормів в умовах сільськогосподарського підприємства	163
Євтушенко Е.М., Нежлукченко Т.І. Особливості технології утримання м'ясної худоби у ДП ДГ «Асканійське»	166
Кушнеренко В.Г., Нежлукченко Н.В., Папакіна Н.С., Нежлукченко Т.І. Пасовища та пасовищне навантаження для овець в посушливих умовах Південного степу України	169
Нежлукченко Т.І., Кушнеренко В.Г., Нежлукченко Н.В. Особливості технології відгодівлі свиней за умов використання	174

УДК 631.273.3

ПАСОВИЩА ТА ПАСОВИЩНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ДЛЯ ОВЕЦЬ В ПОСУШЛИВИХ УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Нежлукченко Т.І. – д.с.г.н., професор

Кушнеренко В.Г. – к.с.г.н., доцент

Нежлукченко Н.В. – к.с.г.н., доцент

Папакіна Н.С. – к.с.г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Пасовищне навантаження виражається в кількості худоби, що припадає на одиницю площі пасовища. Допустиме пасовищне навантаження (ДПН) - це кількість худоби, яку може забезпечити кормом одиниця площі пасовища. ДПН інакше називають пасовищною ємністю. Звичайно ДПН визначають розраховуючи на 1 га.

ДПН 1 га пасовища визначається за формулою:

$$ДПН = \frac{У}{П * Т},$$

де У - урожайність 1 га пасовища за сирією масою (ц/га); П - добова потреба 1 голови худоби в пасовищному кормі (ц); Т - тривалість пасовищного періоду (діб.). Добова потреба овець в пасовищному кормі наведено у таблиці 1.

Урожайність пасовища визначається за спеціальною методикою, яка буде розглянута в наступному розділі.

Розглянемо приклад розрахунків ДПН для отари овець в умовах лугового степу Центрально-чорноземної зони. За даними В.Д. Собакинских (1997) середньобогаторічна врожайність лугових степів цієї зони становить близько 60 ц/га за сирією масою. Потреба в пасовищному кормі однієї вівці - 0,10 ц на добу. Тривалість пасовищного сезону 150 діб. Підставляючи цифри у формулу, одержимо:

(тобто 4 голови вівцематок на 1,0 га пасовищ)

Знаючи ДПН можна розрахувати площу необхідну для випасу всієї отари. Для прикладу розрахуємо площу необхідну для випасу 100 голів вівцематок. Складаєм пропорцію:

4 гол. - 1 га

100 гол.- x га

Таблиця 1. - Добова потреба в пасовищному кормі для різних груп худоби

Групи худоби		Добова потреба в пасовищному кормі	
		влітку	взимку (тебенівка)
ВРХ	молочні корови, бики	0,60	-
	м'ясні	0,36	-
	ремонтні	0,36	-
	молодняк	0,15	-
ДРХ	вівцематки, відгодівля	0,10	-
	молодняк	0,04	-
Коні	кобили, жеребці	0,50	0,18
	молодняк у віці:		
	- 6-12 мес.	0,20	-
	- 12-24 мес.	0,30	-

Для випасу отари, що становить 100 голів вівцематок протягом усього літа потрібно не менш 25,0 га природніх степових пасовищ.

Для нестійких до випасу субстратних варіантів (солонцеві й крейдові степи) рекомендується пасовищне навантаження визначати на 15% менше, чим дозволяє їхня ємність. Для цього, отриману ДПН необхідно помножити на 0,85. Таким чином, забезпечується резерв екологічної безпеки для збереження нестійких до випасу вгідь.

Наведена вище методика розрахунків ДПН трохи спрощена й застосовна лише за умови, що врожайність угідь незначно міняється в різні роки й у різні періоди пасовищного сезону.

На відміну від лугових, більш сухі варіанти степів характеризуються різкими коливаннями врожайності в різні роки й у різні місяці пасовищного сезону, залежно від кількості опадів. Травостій справжнього степу в другій половині літа на половину вигорає. Кам'янисті степи в цей час вигорають майже повністю. Тому при розрахунках ДПН для типових і кам'янистих степів необхідно враховувати спад урожайності в другій половині літа. Для правильних розрахунків потрібно визначити динаміку врожайності травостоїв.

Методика визначення динаміки врожайності степових пасовищ.

У першу чергу необхідно виявити типологію степових пасовищ наявних у господарстві. Для виконання цього завдання необхідна геоботанічна карта господарства. При цьому є їхні різні пасовищні модифікації.

Для визначення динаміки врожайності кожної пасовищної модифікації рекомендується огородити контрольні ділянки (5x5 м) усередині відповідних контурів. На протязі чотирьох років проводяться стаціонарні спостереження за динамікою надземної фітомаси степових угідь на території розглянутого господарства. Як приклад для визначення врожайності справжнього степу ковильно-разнотравної модифікації використовується контрольна ділянка №1, для справжнього степу типчакowej модифікації - контрольна ділянка №2, На кожній контрольній ділянці протягом усього пасовищного сезону виконуються контрольні укоси з майданчиків по 1 м². Відповідно до наведеної схеми укоси проводяться в середині кожного місяця пасовищного сезону з п'ятикратною повторністю. Наприклад 15 травня врожай 5-ти укісних майданчиків склав відповідно 120, 140, 130, 130 і 120 г. Середнє значення цих цифр = 128 г на 1 м², звідси врожайність пасовища - 12,8 ц/га. Аналогічним образом визначається врожайність пасовища й у наступні місяці сезону. Отримані дані заносяться в таблицю. Для прикладу розглянемо таблицю динаміки врожайності складеної на контрольній ділянці №1 (табл. 2).

Таблиця 2. Динаміка маси травостою на контрольній ділянці №1

Терміни укося	Показники врожайності за повторними укосями, г/м ²					Середнє значення	
	1	2	3	4	5	г/м ²	ц/га
15/V	120	140	130	130	120	128	12,8
15/VI	210	395	220	290	280	279	27,9
15/VII	210	260	200	280	400	270	27,0
15/VIII	130	120	130	130	120	126	12,6
15/IX	140	130	140	120	120	130	13,0

У наступні роки кожен контрольну ділянку необхідно переносити на нове місце в межах відповідного пасовищного контуру. Якщо ділянка кілька років буде залишатися на одному місці, то на результати спостережень буде впливати ефект багаторічного відпочинку від випасу. Врожайність степових травостоїв зростає до середини липня (1-й пік). У серпні травостій вигорає (літній мінімум). Восени в результаті спаду жару й збільшення опадів зелена маса трохи зростає (2-й пік).

У рік екстремальної посухи врожайність степів падає. У дощові роки, урожайність степу значно вище середньобогаторічних показників, при цьому в другій половині літа вигорання травостою виражене слабкіше. Однак не рекомендується при цьому різко збільшувати пасовищне навантаження. У дощовий рік степ "відновлює" підземні запаси. В умовах сприятливого зволоження степові рослини збільшують кореневу масу. Степ здатний до 90% своєї рослинної маси зберігати під землею. Багато в чому завдяки запасам води й живильних речовин накопичених у підземних органах степова рослинність здатна переносити часто повторювані посухи. Якщо позбавити степ можливості відновлювати запаси в дощові роки, то вона поступово втрачає стійкість до посухи.

Визначення динаміки врожайності степових угідь вимагає багато часу й при цьому ускладнюється багатьма місцевими природно-кліматичними факторами, які необхідно враховувати для кожного регіону окремо [1,2].

Враховуюючи специфічну динаміку врожайності степових травостоїв, пасовищне навантаження необхідно розраховувати окремо за період із травня до липня (до 1-го піка) і із серпня по вересень (до 2-го піка). За даними В.Д. Собакинських (1997) [3,4] середньобагаторічна врожайність лугових степів ковильно-різнотравної модифікації в першій половині літа становить близько 60 ц/га за сирою масою. Знаходимо ДПН для вівцематок за цей період з 1 травня до 15 липня (76 доби):

У другій половині літа врожайність пасовища не перевищує 30 ц/га. Знаходимо ДПН для вівцематок за період з 16 липня до 30 вересня (77 доби):

Очевидно, що в другій половині літа необхідно в 2 рази скоротити пасовищне навантаження. Для цього рекомендується частину поголів'я перевести на резервні пасовища або на напівстійлове утримання.

ДПН типчакової модифікації трохи нижче. У першій половині літа вона становить 0,4 голів вівцематок/га, у другій - 0,3. Наведені в цьому розділі розрахунки ДПН засновані на даних про продуктивність степів України.

Використовуючи наведену методику можна розрахувати ДПН для степових угідь будь-якого регіону.

На практиці природні пасовищні угіддя сільгоспідприємств представлені різними типами рослинності. Крім того, у господарствах є інші джерела кормів. При цьому поголів'я овець, як правило, представлено різними породами тварин і їх різними статевовіковими групами. Це значно ускладнює розрахунки. Для розв'язання цього завдання необхідно скласти загальногосподарську схему розрахунків пасовищного навантаження з обліком природної й господарської специфіки сільгоспідприємства.

Список літературних джерел:

1. Рослинництво з основами кормовиробництва : навч. посіб. / О. М. Царенко, В. І. Троценко, О. Г. Жатов, Г. О. Жатова ; за ред. О. Г. Жатова. – Суми : Унів. книга, 2003. – 384 с.

2. Можаяев, Н. И. Кормопроизводство. Луговое и пастбищное кормпроизводство: учебное пособие [Текст] / Н. И. Можаяев, Н. А. Серикпаев. – Астана: Казахский аграрный университет им. С.Сейфуллина, 2002. – 359 с.

3. Собакинских В.Д. Динамика надземной фитомассы луговой степи в Центрально-Черноземном заповеднике (1956-1995 гг.) // Многолетняя динамика природных процессов и биологическое разнообразие заповедных экосистем Центрального Черноземья и Алтая: Тр. Центр.-Черноземн. гос. заповедника. Вып. 15. М., 1997. С. 65-73.

4. Собакинских В.Д. Стационарные наблюдения за динамикой структуры и продуктивности луговой степи, 1992, 1993 гг. // Степи Евразии: Сохранения природного разнообразия и мониторинг состояния экосистем (Материалы Международного симпозиума, оренбург: Институт степи УрО РАН). Оренбург, 1997. С. 282.

УДК 636.4.083

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДГОДІВЛІ СВИНЕЙ ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ ВОЛОГИХ КОРМОСУМІШЕЙ

Нежлукченко Т.І. – *д.с.г.н., професор*

Кушнеренко В.Г. – *к.с.г.н., доцент*

Нежлукченко Н.В. – *к.с.г.н., доцент*

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Однією з головних задач галузі тваринництва є подальше збільшення виробництва м'яса і підвищення його якості за умови найменших затрат на одиницю продукції.

Годівля свиней повинна гармонізувати фізіологічні та зоотехнічні норми, забезпечувати їх потреби та розвитку організму у потрібному напрямку, а також отримання високого рівня продуктивності при економній затраті корму